

**Taushetsplikt i tverrfaglig samarbeid
Retten og plikten til å dele opplysninger i arbeid med barn og unge**

Helserettskonferansen Lillehammer 2024

Advokat Kari Paulsrud & førstelektor Liv Altmann

- Barn og unge lever ikke sine liv innenfor spesifikke sektorer, men i grenseflatene mellom. De møter på komplekse utfordringer som krever koordinerte, sammensatte og individuelt tilpassede løsninger. **Et fragmentert hjelpeapparat strever med å få en helhetlig forståelse av familienes komplekse livssituasjon, og brukerne blir da ofte henvist fra den ene tjenesten til den andre uten at noen tar noe helhetlig ansvar for oppfølgingen (Helsedirektoratet, 2019).**
- Alle tjenesteytere trenger derfor inngående **kjennskap til egen og andres taushetsplikt**. Det vil potensielt kunne bidra til et **bedre samarbeid i arbeidet med utsatte barn, unge og deres familier**.

Likeverdsreformen - Meld. St. 25 (2020–2021)

Regjeringens mål er at

familier som har eller venter barn med alvorlig sykdom, skade eller funksjonsnedsettelse, skal motta gode og sammenhengende tjenester, og at de skal oppleve sømløse overganger.

Forholdet til, og dialogen med det offentlige tjenesteapparatet skal ikke oppleves som arbeidskrevende for dem som mottar tjenester, eller deres familie.

Prop. 100 L (2020–2021)

Endringer i velferdstjenestelovgivningen (samarbeid, samordning og barnekoordinator)

- Barnehageloven,
- Opplæringsloven
- Friskoleloven,
- Sosialtjenesteloven,
- NAV-loven,
- Krisesenterloven,
- Familievernkontorloven,
- Integreringsloven
- Helse- og omsorgstjenesteloven
- Spesialisthelsetjenesteloven
- Psykisk helsevernloven
- Pasient- og brukerrettighetsloven
- Tannhelsetjenesteloven.
- Barnevernloven,

Lovendringen trådte i kraft 1.august 2022.

Retten til å få bevart taushet

Pasient- og brukerrettighetlovens § 3-6.

Retten til vern mot spredning av opplysninger

Opplysninger om legems- og sykdomsforhold samt andre personlige opplysninger skal behandles i samsvar med gjeldende bestemmelser om taushetsplikt.

Opplysningene skal behandles med varsomhet og respekt for integriteten til den opplysningene gjelder.

Taushetsplikten faller bort i den utstrekning den som har krav på taushet, samtykker.

Dersom helsepersonell utleverer opplysninger som er undergitt lovbestemt opplysningsplikt, skal den opplysningene gjelder, så langt forholdene tilsier det informeres om at opplysningene er gitt og hvilke opplysninger det dreier seg om.

Tjenesteyteres taushetsplikt – tre typer lovregulering

Forvaltningsmessig taushetsplikt.

Den forvaltningsmessige taushetsplikten er en generell taushetsplikt som i prinsippet gjelder for alle som utfører tjeneste eller arbeid for offentlige forvaltningsorganer.

Profesjonsbestemt/yrkesmessig taushetsplikt.

Følger av bestemmelser i ulike profesjonslover – f.eks. for helsepersonell, advokater, prester. Åpner i mindre grad for kommunikasjon og samarbeid enn den forvaltningsmessige taushetsplikten.

Taushetspliktsregler i særlovene som er strengere enn den forvaltningsmessige taushetsplikten.

F.eks. Barnevernloven.

Taushetspliktens praktiske betydning og konsekvenser av brudd på taushetsplikten

- Brudd på tillitsforhold til bruker og pårørende.
- Brudd på tillitsforhold til kolleger og samarbeidspartnere
- Brudd på taushetsplikten er straffbart - straff i form av bøter eller fengsel .
- Arbeidsrettslige konsekvenser. Miste jobben ?
- Profesjonsrettslige konsekvenser. Faglig pålegg/tap av autorisasjon.

UTFORDRING: «SVAKE TILLITSKJEDER» - «STERKE KONTROLLKJEDER»*- «BARNEVERNET GIR INGEN TING TILBAKE»

I en barnehage er det en sterk bekymring knyttet til et av barna. Forholdene vurderes som så alvorlige at de ansatte mener at det foreligger meldeplikt til barnevernet. Barnehagestyreren sender derfor en melding om sin bekymring til barnevernet. Kort tid etter får styreren en bekreftelse på at meldingen er mottatt. Styreren er nå urolig fordi hun fortsatt ikke vet hvor saken står. Det er fortvilende, og i kollegiet rår det nå en formening om at det «ikke er vits i å melde noe til barnevernet»
(Altmann & Paulsrud 2023, s.27)

*Grimen (2008, s.205)

ANONYME DRØFTINGER HVOR «ANONYME»?

I et drøftingsmøte identifiserer den barnevernansatte barnet som presenteres i drøftingen. Drøftingen gjelder et barn i en familie som barnevernet allerede er kjent med. Dilemma: Den barnevernansatte kan ikke tilkjennegi at hun vet hvem det er snakk om uten å bryte taushetsplikten. Når den barnevernansatte kommer tilbake til barneverntjenesten oppstår et nytt dilemma. Skal opplysningene som har framkommet på møtet om barnet eller familien deles med det teamet som jobber med saken i barnevernet?
(Altmann & Paulsrud 2023, s. 90)

KRAV TIL GYLDIG SAMTYKKE UAVHENGIG AV «GODE INTENSJONER»

Bjørn 6 år går siste året i barnehagen. Fra høsten skal ha starte på den lokale barneskolen. Barnehagen er opptatt av det skal skje en «sømløs» overgang fra barnehagen til skolen. De mener det er viktig at skolen vet noe om hvert barns utvikling, utfordringer og ressurser. Barnehagen mener det derfor bør «gis mest mulig informasjon om hvert barn».

I den forbindelse stiller foreldrene spørsmålet: Hvilken informasjon kan, og skal overføres fra barnehage til skole?

(Altmann & Paulsrud 2023, s. 83).

Altmann, L.& Paulsrud, K. (2023). *Taushetsplikt i tverrfaglig samarbeid - retten og plikten til å dele opplysninger i arbeid med barn og unge*. Gyldendal.

Grimen, H. (2008). Profesjon og tillit. I A. Molander & L.I. Terum (red.), *Profesjonsstudier* (s. 197–215). Universitetsforlaget.

Helsedirektoratet (2019). *Hvor skal man begynne? Et utfordringsbilde blant familier med barn og unge som behøver sammensatte offentlige tjenester*. <https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/hvor-skal-man-begynne-et-utfordringsbilde-blant-familier-med-barn-og-unge-som-behøver-sammensatte-offentlige-tjenester>

Meld. St. 25 (2020–2021). *Likeverdsreformen: Et samfunn med bruk for alle*. Helse- og omsorgsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/contentassets/2d4274ffc8f3497aa428a443c0f530ab/no/pdfs/stm202020210025000dddpdfs.pdf>

Prop. 100 L (2020–2021). *Endringer i velferdstjenestelovgivningen (samarbeid, samordning og barnekoordinator)*. Kunnskapsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/contentassets/0fac12fc78f54ef3b81261efc8843fea/no/pdfs/prp202020210100000dddpdfs.pdf>

Tips: et godt samtykkeskjema samt en veiledning er utarbeidet av [Arendal kommune](#) ligger bakerst i Altmann & Paulsrud (2023)